

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ІНСТИТУТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ
КАФЕДРА «ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ»

Лабораторна робота №10

з дисципліни

«Операційні системи»

Тема: «Керування процесами-транзакціями в базах даних. Частина 2»

Варіант 5.1

Виконав:

Студент групи АІ-202

Баранюк Д.А.

Перевірили:

Блажко О.А.

Дрозд М.О.

Одеса 2021

Завдання для виконання:

Для кожної транзакції підготуйте окремий термінал, в якому виконайте команду доступу до вашої БД з використанням утиліти `psql`.

Завдання 1. Аналіз роботи багато версійного протоколу

В завданні 1 рішення попередньої лабораторної роботи було створено таблицю з декількома рядками.

Підготуйте чотири транзакції за прикладом з рисунку 2:

- T1 – отримання номеру транзакції, внесення нового рядка в таблицю та перегляд вмісту таблиці;
- T2 – постійний перегляд вмісту таблиці
- T3 – видалення рядку з наступною відміною цієї операції;
- T4 – зміна значення однієї з колонок рядка.

В операцію читання рядка таблиці додайте системні колонки `xmin`, `xmax`.

На кожному кроці виконання транзакції переглядайте значення колонок `xmin`, `xmax`. та зробіть відповідні висновки.

№	Транзакція - 1	Транзакція - 2	Транзакція - 3	Транзакція - 4
1	Start transaction;			
2		Start transaction;		
3			Start transaction;	
4				Start transaction;
	Select xmin, xmax from table;			
5	Select txid_current;			
	Select xmin, xmax from table;			
6	Insert into table values();			
	Select xmin, xmax from table;			
7	Select table;			

	Select xmin, xmax from table;			
		Select xmin, xmax from table;		
8		Select table;		
		Select xmin, xmax from table;		
			Select xmin, xmax from table;	
9			Delete from table where n_table = 1;	
			Select xmin, xmax from table;	
				Select xmin, xmax from table;
10				Update table set table_count = 100 where n_table = 2;
				Select xmin, xmax from table;
11	COMMIT;			
12		COMMIT;		
13			COMMIT;	
14				COMMIT;

Завдання 2. Аналіз стану транзакцій на різних рівнях багаторівневого блокування

Виконайте послідовно в двох терміналах наступні комбінації блокувань таблиці: IX-IS, SIX-IX, SIX-IS. Надайте висновки про сумісність блокувань.

Для кожної комбінації блокувань перед завершенням 1-ї транзакції (яка розпочалася раніше) в додатковому терміналі через команду psql отримайте данні про стан транзакцій (таблиця pg_locs).

baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ:~

login as: baranyuk_dmitro

baranyuk_dmitro@91.219.60.189's password:

Last login: Tue May 4 21:10:26 2021 from 91.222.80.19

[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]\$ psql

psql (9.5.25)

Type "help" for help.

baranyuk_dmitro=> start transaction;

START TRANSACTION

baranyuk_dmitro=> lock table worker in row exclusive mode;

LOCK TABLE

baranyuk_dmitro=> █

baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ:~

login as: baranyuk_dmitro

baranyuk_dmitro@91.219.60.189's password:

Last login: Tue May 4 21:25:53 2021 from 91.222.80.19

[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]\$ psql

psql (9.5.25)

Type "help" for help.

baranyuk_dmitro=> start transaction;

START TRANSACTION

baranyuk_dmitro=> lock table worker in row share mode;

LOCK TABLE

baranyuk_dmitro=> █

baranyuk_dmitro=> select * from pg_locks;

locktype	database	relation	page	tuple	virtualxid	transactionid	classid	objid	objsubid	virtualtransaction	pid	mode	granted	fastpath
relation	16442	16732								43/54	4602	RowShareLock	t	t
virtualxid					43/54					43/54	4602	ExclusiveLock	t	t
relation	16512	16621								40/148	3918	RowExclusiveLock	t	t
virtualxid					40/148					40/148	3918	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					33/1991					33/1991	1464	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					31/386					31/386	781	ExclusiveLock	t	t
relation	16528	16636								23/1390	30607	RowExclusiveLock	t	t
virtualxid					23/1390					23/1390	30607	ExclusiveLock	t	t
relation	16444	16759								12/15833	21626	AccessShareLock	t	t
virtualxid					12/15833					12/15833	21626	ExclusiveLock	t	t
relation	16442	11673								38/160	3342	AccessShareLock	t	t
virtualxid					38/160					38/160	3342	ExclusiveLock	t	t
relation	16444	16759								10/10310	18325	AccessShareLock	t	t
virtualxid					10/10310					10/10310	18325	ExclusiveLock	t	t
relation	16442	16732								15/3800	4505	RowExclusiveLock	t	t
virtualxid					15/3800					15/3800	4505	ExclusiveLock	t	t
relation	16528	16636								22/1175	30599	AccessShareLock	t	t
virtualxid					22/1175					22/1175	30599	ExclusiveLock	t	t
relation	16512	16621								27/956	3910	RowShareLock	t	t
virtualxid					27/956					27/956	3910	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					7/20218					7/20218	21612	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					25/1981					25/1981	4872	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					4/104087					4/104087	1369	ExclusiveLock	t	t
relation	16436	16765								30/1421	761	RowShareLock	t	t
virtualxid					30/1421					30/1421	761	ExclusiveLock	t	t
relation	16530	16624								36/295	3046	AccessShareLock	t	t
virtualxid					36/295					36/295	3046	ExclusiveLock	t	t
relation	16444	16759								16/1944	27903	AccessShareLock	t	t
virtualxid					16/1944					16/1944	27903	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					28/775					28/775	4889	ExclusiveLock	t	t
relation	16432	16678								4/104087	1369	ShareRowExclusiveLock	t	f
transactionid						3052				23/1390	30607	ExclusiveLock	t	f
relation	16432	16678								33/1991	1464	RowShareLock	t	f

(33 rows)

baranyuk_dmitro=> █

baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~

```
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> lock table worker in row exclusive mode;
LOCK TABLE
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> lock table worker in share row exclusive mode;
LOCK TABLE
baranyuk_dmitro=> █
```

baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~

Type "help" for help.

```
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> lock table worker in row share mode;
LOCK TABLE
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> lock table worker in row exclusive mode;
█
```

baranyuk_dmitro=> select * from pg_locks;

locktype	database	relation	page	tuple	virtualxid	transactionid	classid	objid	objsubid	virtualtransaction	pid	mode	granted	fastpath
virtualxid					43/55					43/55	4602	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					33/1991					33/1991	1464	ExclusiveLock	t	t
relation	16436	16765								31/386	781	RowExclusiveLock	t	t
virtualxid					31/386					31/386	781	ExclusiveLock	t	t
relation	16444	16759								12/15833	21626	AccessShareLock	t	t
virtualxid					12/15833					12/15833	21626	ExclusiveLock	t	t
relation	16442	11673								38/160	3342	AccessShareLock	t	t
virtualxid					38/160					38/160	3342	ExclusiveLock	t	t
relation	16444	16759								10/10310	18325	AccessShareLock	t	t
virtualxid					10/10310					10/10310	18325	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					15/3801					15/3801	4505	ExclusiveLock	t	t
relation	16528	16636								22/1175	30599	AccessShareLock	t	t
virtualxid					22/1175					22/1175	30599	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					7/20218					7/20218	21612	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					4/104087					4/104087	1369	ExclusiveLock	t	t
relation	16436	16765								30/1421	761	RowShareLock	t	t
virtualxid					30/1421					30/1421	761	ExclusiveLock	t	t
relation	16530	16624								36/295	3046	AccessShareLock	t	t
virtualxid					36/295					36/295	3046	ExclusiveLock	t	t
virtualxid					34/1343					34/1343	2765	ExclusiveLock	t	t
relation	16444	16759								16/1944	27903	AccessShareLock	t	t
virtualxid					16/1944					16/1944	27903	ExclusiveLock	t	t
relation	16418	16687								28/775	4889	AccessShareLock	t	t
virtualxid					28/775					28/775	4889	ExclusiveLock	t	t
relation	16442	16732								43/55	4602	RowExclusiveLock	f	f
relation	16432	16678								4/104087	1369	ShareRowExclusiveLock	t	f
relation	16442	16732								15/3801	4505	ShareRowExclusiveLock	t	f
relation	16432	16678								33/1991	1464	RowShareLock	t	f

(28 rows)

baranyuk_dmitro=> █

```
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~  
COMMIT  
baranyuk_dmitro=> start transaction;  
START TRANSACTION  
baranyuk_dmitro=> lock table worker in share row exclusive mode;  
LOCK TABLE  
baranyuk_dmitro=> commit;  
COMMIT  
baranyuk_dmitro=> start transaction;  
START TRANSACTION  
baranyuk_dmitro=> lock table worker in share row exclusive mode;  
LOCK TABLE  
baranyuk_dmitro=> █  
  
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~  
COMMIT  
baranyuk_dmitro=> start transaction;  
START TRANSACTION  
baranyuk_dmitro=> lock table worker in row exclusive mode;  
LOCK TABLE  
baranyuk_dmitro=> commit;  
COMMIT  
baranyuk_dmitro=> start transaction;  
START TRANSACTION  
baranyuk_dmitro=> lock table worker in row share mode;  
LOCK TABLE  
baranyuk_dmitro=> █  
  
baranyuk_dmitro=> select * from pg_locks;  
locktype | database | relation | page | tuple | virtualxid | transactionid | classid | objid | objsubid | virtualtransaction | pid | mode | granted | fastpath  
-----  
virtualxid | | | | | 43/56 | | | | | 43/56 | 4602 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 37/628 | | | | | 37/628 | 6270 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 40/150 | | | | | 40/150 | 3918 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 33/1991 | | | | | 33/1991 | 1464 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 42/12 | | | | | 42/12 | 6824 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 41/672 | | | | | 41/672 | 6817 | ExclusiveLock | t | t  
relation | 16444 | 16759 | | | 12/15833 | | | | | 12/15833 | 21626 | AccessShareLock | t | t  
virtualxid | | | | | 12/15833 | | | | | 12/15833 | 21626 | ExclusiveLock | t | t  
relation | 16442 | 11673 | | | 38/160 | | | | | 38/160 | 3342 | AccessShareLock | t | t  
virtualxid | | | | | 38/160 | | | | | 38/160 | 3342 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 15/3802 | | | | | 15/3802 | 4505 | ExclusiveLock | t | t  
relation | 16528 | 16636 | | | 22/1175 | | | | | 22/1175 | 30599 | AccessShareLock | t | t  
virtualxid | | | | | 22/1175 | | | | | 22/1175 | 30599 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 27/957 | | | | | 27/957 | 3910 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 7/20218 | | | | | 7/20218 | 21612 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 4/104087 | | | | | 4/104087 | 1369 | ExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 30/1422 | | | | | 30/1422 | 761 | ExclusiveLock | t | t  
relation | 16530 | 16624 | | | 36/295 | | | | | 36/295 | 3046 | AccessShareLock | t | t  
relation | 16530 | 16624 | | | 36/295 | | | | | 36/295 | 3046 | RowShareLock | t | t  
virtualxid | | | | | 36/295 | | | | | 36/295 | 3046 | ExclusiveLock | t | t  
relation | 16530 | 11673 | | | 34/1343 | | | | | 34/1343 | 2765 | AccessShareLock | t | t  
relation | 16530 | 16624 | | | 34/1343 | | | | | 34/1343 | 2765 | RowExclusiveLock | t | t  
virtualxid | | | | | 39/422 | | | | | 39/422 | 6278 | ExclusiveLock | t | t  
relation | 16444 | 16759 | | | 16/1944 | | | | | 16/1944 | 27903 | AccessShareLock | t | t  
virtualxid | | | | | 16/1944 | | | | | 16/1944 | 27903 | ExclusiveLock | t | t  
relation | 16418 | 16687 | | | 28/775 | | | | | 28/775 | 4889 | AccessShareLock | t | t  
virtualxid | | | | | 28/775 | | | | | 28/775 | 4889 | ExclusiveLock | t | t  
relation | 16432 | 16678 | | | 37/628 | | | | | 37/628 | 6270 | AccessShareLock | t | f  
relation | 16432 | 16678 | | | 37/628 | | | | | 37/628 | 6270 | RowExclusiveLock | f | f  
relation | 16512 | 16621 | | | 40/150 | | | | | 40/150 | 3918 | RowExclusiveLock | f | f  
relation | 16436 | 16765 | | | 30/1422 | | | | | 30/1422 | 761 | ShareRowExclusiveLock | t | f  
relation | 16442 | 16732 | | | 43/56 | | | | | 43/56 | 4602 | RowShareLock | t | f  
relation | 16432 | 16678 | | | 4/104087 | | | | | 4/104087 | 1369 | ShareRowExclusiveLock | t | f  
relation | 16432 | 16678 | | | 39/422 | | | | | 39/422 | 6278 | AccessShareLock | t | f  
relation | 16432 | 16678 | | | 39/422 | | | | | 39/422 | 6278 | RowExclusiveLock | f | f  
relation | 16442 | 16732 | | | 15/3802 | | | | | 15/3802 | 4505 | ShareRowExclusiveLock | t | f  
relation | 16432 | 16678 | | | 42/12 | | | | | 42/12 | 6824 | AccessShareLock | t | f  
relation | 16432 | 16678 | | | 33/1991 | | | | | 33/1991 | 1464 | RowShareLock | t | f  
relation | 16432 | 16678 | | | 41/672 | | | | | 41/672 | 6817 | AccessShareLock | t | f  
relation | 16512 | 16621 | | | 27/957 | | | | | 27/957 | 3910 | ShareRowExclusiveLock | t | f  
(41 rows)  
  
baranyuk_dmitro=> █
```

Висновок завдання: блокування IX-IS сумісне, блокування SIX-IX несумісне(глухий кут), блокування SIX-IS сумісне.

Завдання 3. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій на різних рівнях ізоляції транзакцій

Підготуйте транзакції, які було створено у завданні 3.1 рішення попередньої лабораторної роботи, а саме, створіть дві транзакції, кожна з яких повинна включати такі

операції:

- операція читання першого рядку таблиці;
- операція редагування однієї із змінних таблиці в першому рядку;
- повторна операція читання першого рядку таблиці;
- операція фіксації всіх змін.

1.1 Виконайте роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції READ COMMITTED. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level read committed;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | prorektor
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> 
```

```
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
  1 | Ivanov                  | prorektor
(1 row)

baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level read committed;
SET
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level read committed;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | prorektor
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;

```

```

baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level read committed;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | prorektor
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> 

```

```

baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level read committed;
SET
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level read committed;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | prorektor
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> 

```

1.2 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції REPEATABLE READ. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.


```

baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level repeatable read;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | baranyuk                | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'Ivanov' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> █

```

```

baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | prorektor
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level repeatable read;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | baranyuk                | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t_id=1;
█

```

```

baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level repeatable read;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | baranyuk                | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'Ivanov' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> █

```

```

baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | prorektor
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level repeatable read;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | baranyuk                | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t_id=1;
ERROR:  could not serialize access due to concurrent update
baranyuk_dmitro=> commit;
ROLLBACK
baranyuk_dmitro=> █

```

1.3 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції

SERIALIZABLE. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level serializable;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> █
```

```
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | baranyuk                | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t_id=1;
ERROR:  could not serialize access due to concurrent update
baranyuk_dmitro=> commit;
ROLLBACK
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level serializable;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'lecturer' where t_id=1;
█
```

```

baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level serializable;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |      post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> █

```

```

baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
-----+-----+-----
      1 | baranyuk                | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t_id=1;
ERROR:  could not serialize access due to concurrent update
baranyuk_dmitro=> commit;
ROLLBACK
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level serializable;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
  t_id |          name          |      post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                  | dotsent
(1 row)

baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'lecturer' where t_id=1;
ERROR:  could not serialize access due to concurrent update
baranyuk_dmitro=> commit;
ROLLBACK
baranyuk_dmitro=> █

```

Завдання 4. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій при наявності тупикових ситуацій.

4.1 Виконайте модифікацію транзакцій так, щоб вони призводили до тупикової ситуації.

4.2 Виконайте дві модифіковані транзакції.

Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та яка призвела до тупику. Дайте свої висновки з урахуванням:

- ідентифікаторів процесів
- номерів транзакцій.

```

baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
 t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                 | dotsent
      2 | Baranyuk                | dotsent
(2 rows)

baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t_id=2;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> █

baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
(1 row)

baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
 t_id |          name          |          post
-----+-----+-----
      1 | Ivanov                 | dotsent
      2 | Baranyuk                | dotsent
(2 rows)

baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t_id=2;
ERROR:  deadlock detected
DETAIL:  Process 19732 waits for ShareLock on transaction 3667; blocked by process 19390.
Process 19390 waits for ShareLock on transaction 3668; blocked by process 19732.
HINT:  See server log for query details.
CONTEXT:  while updating tuple (0,14) in relation "teacher"
baranyuk_dmitro=> █

baranyuk_dmitro=> select relation,locktype,virtualtransaction,pid,mode,granted from pg_locks where locktype = 'relation';
 relation | locktype | virtualtransaction | pid |          mode          | granted
-----+-----+-----+-----+-----+-----
    11673 | relation | 4/213212           | 23900 | AccessShareLock        | t
    16738 | relation | 2/1480915          | 19390 | AccessShareLock        | t
    16738 | relation | 2/1480915          | 19390 | RowExclusiveLock       | t
(3 rows)

baranyuk_dmitro=> █

19731 19501 S+  psql
23899 19568 S+  psql
24802 24769 S    sshd: baranyuk_dmitro@pts/4
24803 24802 Ss   -bash
25027 24803 R+   ps -u baranyuk_dmitro -o pid,ppid,stat,cmd

```

Висновок: Під час лабораторної роботи №10 ми дослідили поведінку процесів-транзакцій в базах даних та засоби керування ними через механізм блокування з використанням сучасних систем керування базами даних. Найскладніше завдання № 3.